

Nr 98.

Godkänd av första kammaren den 11 april 1931.

Godkänd av andra kammaren den 15 april 1931.

Riksdagens skrivelse till Konungen, angående införande i stadgan för rikets allmänna läroverk och i folkskolestadgan av bestämmelser om skyldighet för lärare att i vissa fall underkasta sig läkareundersökning.

(Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 8.)

(Andra kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 1.)

Till Konungen.

I en inom riksdagen väckt motion har gjorts framställning om åvägbringandet av en skyndsamt utredning om huruvida icke sådana bestämmelser borde införas i såväl stadgan för rikets allmänna läroverk som ock i folkskolestadgan, att lärare, som på grund av sjukdom, vanförhet, lyte eller minskad arbetsförmåga av vederbörande skolmyndighet ansåges oförmögen att på ett tillfredsställande sätt sköta sin tjänst, skulle vara skyldig att för frågans bedömande underkasta sig sådan läkareundersökning, som vederbörande skolstyrelse eller överstyrelse ansåge nödigt föreskriva.

Motionen belyser två olika slag av missförhållanden. Dels förekommer det, att sådan statens eller kommunens lärare, som på grund av sjukdom är uppenbarligen olämplig att uppehålla sin befattning, emot myndigheternas önskan utövar sin tjänst, enär hans överordnade sakna möjlighet att emot lärarens vilja föranstalta om undersökning av hans hälsotillstånd. Dels förekommer det, att lärare under många år i följd erhåller sjukledighet efter företeende av läkarintyg, varigenom täta ombyten av vikarier kunna uppstå.

Till stöd för sitt krav på rättelse av dessa missförhållanden hänvisa motionärerna dels till vad som är känt inom olika skolstyrelser och som väckt missnöje bland skolelevernas föräldrar och målsmän, dels och framför allt till skolöverstyrelsens framställning till Kungl. Maj:t den 11 februari 1927 om utredning, på vad sätt möjlighet kan beredas de myndigheter, som hava att besluta angående tjänstledighet för olika lärarekårer, att i händelse av behov införskaffa läkarebetyg angående en lärarens hälsotillstånd, oberoende av vederbörande lärarens egen önskan.

Liksom skolöverstyrelsen i sin framställning yttrar, att ett tydligt och trängande behov av förändrade bestämmelser här föreligger, vill riksdagen uttala, att detta behov enligt riksdagens mening är ostridigt.

Det kan icke vara rimligt, att en på grund av kroppslig eller själslig sjukdom uppenbart olämplig person år efter år mot skolans bästa skall kunna få tjänstgöra som lärare och uppfostrare för barn och ungdom, blott på grund av att han vägrar att underkasta sig sådan läkareundersökning, som hans överordnade föreskriva. Ansvariga myndigheter böra hava rätt att hänskjuta bedömandet av en lärares hälsotillstånd till sakkunnig läkare, såväl om behov yppar sig att avstänga en sjuk lärare från tjänstgöring som vid prövning av sjukskriven lärares krav på att få återinträda i tjänsteutövning.

Inom kommunikationsverken gäller det, att en tjänsteman är pliktig att vid styrelsens föreskrift inställa sig för undersökning hos verkets läkare. Vägran att ställa sig sådan föreskrift till efterrättelse lär betraktas såsom tjänstefel.

Riksdagen finner sålunda bestämmelser av ovanangivna innebörd vara påkallade.

I motionen har föreslagits bland annat, att lärare, som på grund av »minskad arbetsförmåga» av vederbörande skolmyndighet ansåges oförmögen att på ett tillfredsställande sätt sköta sin tjänst, skulle vara skyldig att underkasta sig sådan läkarundersökning, som vederbörande skolstyrelse eller överstyrelse ansåge nödigt föreskriva. Till en början vill riksdagen härvid erinra, att det icke så sällan torde falla sig svårt att genom läkarundersökning konstatera minskad arbetsförmåga. Oavsett detta, som riksdagen icke vill tillmäta någon avgörande betydelse, torde emellertid det i motionen använda uttrycket »minskad arbetsförmåga» vara i viss mån ägnat att framkalla tvekan om vad därmed bör förstås. Uppenbarligen bör med en dylik bestämmelse icke åsyftas, att exempelvis den normalt minskade arbetsförmåga, som hör en högre ålder till, skulle utgöra tillräcklig anledning för att vederbörande lärare skulle vara förpliktad att underkasta sig undersökning av läkare, utan i förutsatta fall med uttrycket avses, att arbetsförmågan blivit nedsatt vida utöver vad som normalt följer av en högre ålder. På grund av ifrågavarande uttrycks oklarhet föreligger emellertid en viss risk för att detsamma, därest det infördes i författningsbestämmelser, avsedda att reglera hithörande förhållanden, skulle kunna giva anledning till en för vederbörande lärare ogynnsam misstolkning och måhända ock någon gång utnyttjas för trakasserier mot en för vederbörande skolmyndighet eller för allmänheten misshaglig lärare, varför ett förtydligande härutinnan är påkallat. Då riksdagen tager för givet, att de författningsbestämmelser, som i sinom tid torde komma till stånd i det avsedda syftet, skola komma att giva tillfredsställande garantier för en så vitt möjligt objektiv prövning av förekommande fall, har riksdagen emellertid i frågans nuvarande läge ansett sig böra hemställa om en skyndsamt utredning, huruvida icke sådana bestämmelser böra införas i såväl stadgan för rikets allmänna läroverk som ock i folkskolestadgan, som gå ut på att lärare, som på grund av sjukdom, vanförhet, lyte eller minskad

arbetsförmåga av vederbörande skolmyndighet anses oförmögen att på ett tillfredsställande sätt sköta sin tjänst, skall vara skyldig att för frågans bedömande underkasta sig sådan läkareundersökning, som vederbörande skolstyrelse eller skolöverstyrelsen anser nödigt föreskriva.

Stockholm den 15 april 1931.

Med undersåtlig vördnad.
